

HALÁSZATI LAPOK 2025 | 1



**FEAP: Sürgős
intézkedés szükséges**

**A MAHOP Plusz
támogatási lehetőségei**

**Borbély Gyula,
a Jászkíséri Halas Kft.
ügyvezetője**

AKI elemzés



AZ UNIÓS TAGÁLLAMOK MEGÁLLAPODTAK A HALÁSZATI KVÓTÁKRÓL

Az uniós tagállamok illetékes miniszterei Brüsszelben megállapodtak a 2025-re vonatkozó halászati kvótákról szóló rendeletről, amely lehetővé teszi a halállományok fenntartható szinten tartását és a tengeri környezet védelmét, miközben figyelembe veszi az ágazat életképességét is. A megállapodást az uniós magyar elnökség képviselőjében Nagy István agrárminiszter jelentette be, a Mezőgazdasági és Halászati Tanács (AGRIFISH) kétnapos brüsszeli ülését lezáró sajtótájékoztatóján. Az agrárminiszter szerint "emberfeletti munka volt az egyhangú megállapodás elérése, mivel nagyon szűk volt a mozgástér, és keresni kellett a minden tagállam számára megfelelő kompromisszumokat". Mint mondta, „Magyarországnak nincs tengere, ezért kívülállóként nem volt érintett ebben a csatában, azonban épp ez segítette a tárgyalások lebonyolításában”.

ÚJRA A MOHOSZ A TISZA-TÓ HALGAZDÁLKODÁSI HASZNOSÍTÓJA

Az elmúlt napokban az Agrárminisztérium részéről is aláírás került arra a haszonbérleti szerződésre, melynek alapján a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény szerinti horgászszövetségi kezdeményezésre – az Országos Halgazdálkodási Tanács bevonásával lefolytatott kijelöléses eljárás keretében – újra a Magyar Országos Horgász Szövetség (MOHOSZ) lett Magyarország második legnagyobb vízterületének a haszonbérletje, egyben halgazdálkodási hasznosítója. Az Agrárminisztérium és a MOHOSZ egyaránt elkötelezett a Tisza-tó térségének – mint új kiemelt fejlesztési térségnek – a további, komplex fejlesztése irányában, mely célnak a szintén a közelmúltban elfogadott Nemzeti Horgászturisztikai Stratégia (NHTS) is az egyik hatékony eszköze lesz.



DECEMBERBEN TÖRTÉNT

A METRO Gasztroakadémián tartott közös sajtótájékoztatót dr. Nobilis Márton, az Agrárminisztérium élelmiszergazdaságért és agrárszakképzésért felelős államtitkára, dr. Németh István, a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) elnöke, Ondré Péter, az Agrármarketing Centrum (AMC) ügyvezetője és dr. Kápolna Beáta, a METRO Magyarország beszerzési igazgatója a hazai halfogyasztásról. Ahogyan elhangzott, az elmúlt időszakban 5,7-ről 6,7 kilogrammra emelkedett az egy főre jutó éves halfogyasztás Magyarországon, ami biztató, de ezzel még mindig az európai mezőny hátsó részéhez tartozunk – mondta Nobilis Márton. Ismertette, hogy a 2013 és 2020 közötti időszakban folytatott fogyasztásösztönző kampányok, mint a „Kapj rá!” nagyban hozzájárultak a fogyasztás növeléséhez, ezért a jelenlegi uniós ciklusban is lesz



halfogyasztást ösztönző kampány, amire 700 millió forint forrás áll rendelkezésre. Ondré Péter a sajtótájékoztatón arról beszélt, hogy a hazai halak fogyasztása az egészségre gyakorolt pozitív hatása mellett vizes élőhelyeink ökológiai fenntartásában is fontos, hiszen ennek a halászok a kulcsszereplői. A magyar halászati ágazat termékeinek vásárlása a rövid ellátási láncot is támogatja, a hazai termékek megfelelnek a szigorú élelmiszer-biztonsági szempontoknak, emellett pedig a magyar gazdaságot, a halászokat és a magyar kultúra fennmaradását is támogatják. A Metro adja el a legtöbb halat a Magyarországon jelen lévő élelmiszer-kereskedelmi láncok közül – mondta Németh István. A hazai haltermelők 16 ezer tonna halat állítanak elő, amelynek 40 százaléka a karácsonyi ünnepi időszakban kel el. A MA-HAL elnöke a sajtótájékoztatót felhasználta arra is, hogy szélesebb közönség számára is ismertesse az ágazat helyzetét.

(de_sajto)





NOVEMBERI SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ

Látványtelepítéssel egybekötött közös sajtótájékoztatót tartott Siófokon a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL), a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. és a Magyar Országos Horgász Szövetség (MOHOSZ). A rendezvényen a 2024-es haltermelési eredmények mellett szó esett a karácsonyi étkezési célú halkínálat biztosításáról, a MA-HAL és a MOHOSZ közötti együttműködésről, valamint az őszi haltelepítésekről is. A legfontosabb két üzenet amit a Szakmaközi Szervezet eljuttatott a fogyasztóknak, hogy a közepes év ellenére karácsonykor biztosított a minőségi magyar hal, valamint hogy a kereskedők részére a 2023-as áron történik a hal átadása.

BALATONI TELEPÍTÉSI BESZÁMOLÓ

Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. 2024-ben összesen 303 384 kg pontyot engedett a tóba, ezzel teljesítette az előírt 300 ezer kg-os éves telepítési mennyiséget. Lapzártáncig 6636 kg egy- és kétnyaras süllő telepítése is megtörtént a Balatonba.



MEGJELENT A HALÉTELEK ÉDESÍZÍ HAKALKBÓL CÍMŰ SZAKÁCSKÖNYV

Ebben a hiánypótló összeállításban inycsiklandó, könnyen követhető receptek és praktikus tippek is találhatóak. A könyvet csodás fotóillusztrációk teszik különlegessé. A receptgyűjteményben egyszerre találkoznak a hagyományos és a modern ízek, bemutatva az édesvízi halak változatos és izgalmas elkészítési módjait, mindezt 160 oldalon 60 receptleírással. Ez a könyv ideális mind kezdő, mind gyakorlott szakácsok számára, de kiváló ajándék lehet a halételek szerelmeseinek is. Megrendelhető közvetlenül a kiadótól 4990 Ft*-os áron a marketing@magyarhal.hu e-mail címen.
* Az ár nem tartalmazza a postaköltséget. A könyv átvehető személyesen is előzetes egyeztetés után a XI. kerületben, Budapesten.



DÍJÁTADÁS



A hagyományoknak megfelelően a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet 2024. december 4-én tartott közgyűlésén adták át a MA-HAL által alapított „Antalfi-Tölg” és „Magyar Halászatért” díjakat. A Rubin Wellness és Conference Hotelben, ünnepélyes keretek között dr. Németh István elnök adta át az „Antalfi-Tölg” díjat Szabó Róbertnek,



míg a „Magyar Halászatért” díjat Hajtun György, a Halászati Lapok főszerkesztője vehette át.

[Törökország]

A FENNTARTHATÓ HALTENYÉSZTÉS FELJÖVŐ CSILLAGA

Törökország szívében, Közép-Anatóliában található Sivastartomány, amely váratlan lépéseket tesz a fenntartható haltenyésztés terén. Annak ellenére, hogy messze van a tengertől, Sivas a szívárványos pisztráng tenyésztésének



központjává válik. A nyugodt gátrendszerek, amelyek ma már úszó hálós ketreceknek adnak otthont, a gazdasági fejlődés és a környezetvédelmi innováció központjaivá váltak. Ma hét gazdaság összesen 5250 tonna szívárványos pisztrángot termel évente, és együttesen látják el a belföldi piacokat és az olyan exportcélakat, mint Oroszország, Japán és az Európai Unió. Az előnyök azonban túlmutatnak a kereskedelmen. A gondosan kezelt gátrendszerek menedéket nyúj-

tanak a természetes halállományoknak, amelyek a védőhálók alatt fejlődnek, további lehetőségeket teremtve a szabadidős horgászat számára.

Sikerei ellenére a haltenyésztési ágazat Sivasban nem mentes a kihívásoktól. Míg a tartomány hideg, oxigénben gazdag vizei ideálisak a szívárványos pisztráng tenyésztéséhez, a fel nem használt takarmány és a halhulladék környezeti költségei nagyok. Az eutrofizáció és a csökkent oxigénszint veszélyezteti a gátrendszerek érzékeny ökoszisztémáit, ami szigorúbb szabályozást és innovatív tenyésztési módszereket követel. Az éghajlatváltozás további bonyolultságot okoz. A fenntartható gyakorlatok szükségessége soha nem volt sürgetőbb.

(misPeces)

[Egyesült Arab Emírségek]

ÚJ FEJEZET AZ EMÍRSÉGEKBELI AKVAKULTÚRÁBAN

Az Egyesült Arab Emírségek élelmezésbiztonságának erősítése érdekében, az Abu-Dzabiban működő ADQ holding és a finn Finnforel megállapodást kötött egy évi 3000 tonna kapacitású, szárazföldi pisztrángtenyésztő telep megvalósíthatóságának vizsgálatára. A létesítmény a Khalifa Gazdasági Zónák



Abu-Dzabi (KEZAD) akvakultúrára kijelölt övezetében épülne fel, kihasználva a modern infrastruktúrát és a kedvező logisztikai feltételeket. A projekt kiemelkedő jelentőségű, mivel a recirkulációs akvakultúra-rendszerek

(RAS) első nagyszabású alkalmazását jelentené az Emírségekben. A Finnforel egyedülálló, vertikálisan integrált beltéri akvakultúra-konceptiója alapján működő telep a szívárványos pisztráng tenyésztésére specializálna, amely a lazac népszerű és tápláló alternatívája lehet az arab világban. Az ország jelenleg a tenger gyümölcsei 70 százalékát importálja, ezért a helyi termelés növelése kulcsfontosságú az élelmiszer-ellátás biztonság szempontjából.

(Aquaculture Magazine)

**[Európai Unió]
EGYÉRTELMŰBB
ÉLELMISZER-CÍMKÉZÉS**

Az európai fogyasztók egyre nehezebben tudnak tájékozott döntéseket hozni a megvásárolt élelmiszerekről a nem egyértelmű és nem megfelelő címkézés miatt, amely időnként akár félrevezető is lehet. Ez az Európai Számvevőszék általános élelmiszer-címkézésről szóló friss jelentésének következtetése. Bár a dokumentum nem foglalkozik kifejezetten az akvakultúra termékeivel, a kiemelt problémák erre az ágazatra is vonatkoznak, amely gyakran hasonló kihívásokkal néz szembe az átláthatóság és a



fenntarthatósági tanúsítványokba vetett bizalom tekintetében. Bár a jelentés általánosságban elemzi a helyzetet, egyértelmű, hogy a vita a vízi termékekre is vonatkozik. Az akvakultúra esetében a többféle tanúsítási rendszer elterjedése, amelyek mindegyike saját szabványokkal rendelkezik, a fogyasztókat egyértelmű útmutatás nélkül hagyja azt illetően, hogy melyek garantálják valóban a fenntartható gyakorlatokat. A Számvevőszék jelentése azt is kiemeli, hogy a címkézésen szereplő önkéntes információk, például a fenntarthatósági állítások felügyelete nem elegendő, míg a szabályok be nem tartásáért kiszabott szankciók hatástalanok. Ezek a problémák tükrözik az akvakultúra-tanúsítványokkal kapcsolatos problémákat is, amelyeket szintén lazán ellenőrzött auditálási gyakorlatok és a kistermelők számára korlátozott hozzáférhetőség miatt kritizálnak.

(European Court of Auditors)

Sürgős intézkedés szükséges

A FEAP EURÓPAI STRATÉGIÁT SÜRGET A NAGY KÁRÓKATONA AKVAKULTÚRÁRA GYAKOROLT HATÁSÁNAK KEZELÉSÉRE

A nagy kárókatona Európában napi 1000 tonna halat fogyaszt el, ami jókora pénzügyi veszteségeket okoz, emellett stresszeli a tenyésztett halakat, és a veszélyeztetett fajokra való ragadozással veszélyezteti a biológiai sokféleséget. Az Európai Akvakultúra Termelők Szövetsége (FEAP) kritikus állásfoglalást adott ki, amelyben felvázolja a nagy kárókatona (*Phalacrocorax carbo sinensis*) növekvő populációjának kezelésére szolgáló, összehangolt európai stratégia sürgető szükségességét.

A 23 ország 24 nemzeti szövetségét képviselő FEAP hangsúlyozza a madarak súlyos ökológiai és gazdasági hatásait az európai akvakultúrára és biológiai sokféleségére. Amint azt a FEAP közleménye kiemeli, az akvakultúra védelme nemcsak a termelőknek, hanem azoknak a millióknak is létfontosságú, akik e szektortól függenek az élelmezésbiztonság és a megélhetés terén. Sőt, ha most cselekszik, Európa megvédheti akvakultúra-iparát, megőrizheti a biológiai sokféleséget, emellett elősegítheti az emberek és a vadon élő állatok kiegyensúlyozott együttélését.

Az elmúlt évtizedekben, amint azt a FEAP a nyilatkozatában említette, a nagy kárókatona populációja ugrásszerűen megnőtt. A BirdLife International egy korábbi monitoring adatai szerint a költőpárok száma meghaladja a 400 ezret, ami közel 2 millió egyedre jelent, ez pedig a valaha feljegyzett legmagasabb szint. Ez a „robbanás” jelentős kihívásokhoz vezetett, beleértve a kárókatona napi 1000 tonnát meghaladó halfogyasztását, ami pusztító veszteségeket okoz a haltenyésztő telepeken. A közvetlen veszteségek, például a halfogyasztás, valamint a közvetett hatások, beleértve a stresszt, a csökkent jóllétet és a mérsékelt termelési hatékonyságot, kockáztatják az európai akvakultúra életképességét. A veszélyeztetett fajok, például az angolna és a sebes pisztráng ragadozása súlyosbítja a vadon élő halállományok csökkenését, és akadályozza az EU víz-ke-retirányelve szerinti jó ökológiai állapot elérését.

Ezen okok miatt a FEAP hangsúlyozza, hogy az EU Madár-védelmi Irányelve értelmében jelenleg végrehajtott helyi gazdálkodási intézkedések nem elégségesek e probléma



Fotó: FEAP

mértékének kezelésére. Ehelyett – a szövetség szerint – egységes európai stratégiára van szükség, konkrét intézkedésekkel, amelyek garantálják az akvakultúra-termelőknek a jogot, hogy megvédjék magántulajdonban lévő halállományukat, és fenntartsák a halak jóllétét azáltal, hogy csökkentik az állandó ragadozást.

A FEAP szükségesnek tartja egy átfogó terv kidolgozását az élőhelyek eltartóképességének felmérésére, szabályozási intézkedések megállapítására és a madárvédelmi irányelv szerinti eltérések alkalmazására vonatkozó adminisztratív folyamatok egyszerűsítésére. Azonnali útmutató dokumentumra is szükség van, amely egyszerűsített, egységes eljárásokat vezet be az eltérések alkalmazására, és csökkenti a bürokratikus akadályokat a gyors intézkedés biztosítása érdekében.

Ezen okok miatt a szövetség azt javasolja, hogy az EU vidékfejlesztési alapjaiból különítsenek el forrásokat a kárókatona-szabályozási intézkedések finanszírozására, és kártalanítsák a gazdálkodókat az állományokban, valamint a létesítményekben keletkezett károkért. A haltenyésztők elengedhetetlennek tartják továbbá, az akvakultúra-műveletek védelmét szolgáló innovatív technológiák és stratégiák támogatásának növelését. A bevált gyakorlatok megosztása, az EU tagállamai között kritikus fontosságú a hosszú távú sikerhez.



Sikeres és eredményes közgyűlést tartott a MA-HAL

A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet december 4-én tartotta meg közgyűlését Budapesten, a Rubin Wellness és Conference Hotelben, ahol a résztvevők számos fontos témát vitattak meg.



Állattenyésztési napok
(Hódmezővásárhely (május 2-4.))



A MA-HAL 2024. december 4-én tartott közgyűlése



48. Országos Halfőző Verseny és gyerek horgászverseny (Kaposvár-KÁN egyetemi napok)

A közgyűlés *dr. Németh István* elnök köszöntőjével kezdődött. Az elmúlt időszak legfontosabb feladataként említette, hogy a MAHOP Monitoring Bizottság ülésén aktív részvétel mellett lezárult a pályázati időszak, melynek utolsó eleme a MA-HAL által kezdeményezett kompenzációs támogatás volt. Ez segítséget jelent a tagszervezetek pénzügyi stabilitásának megteremtésében. Szintén jó hír, hogy a MAHOP plusz pályázatok esetén a MA-HAL tagság plusz 5 pontot ér majd. Németh István szerint ez a kormányzat részéről a szakmaközi szervezet munkájának az elismerését is jelenti.

Szigeti Szabolcs, a közös agrárpolitika végrehajtásért felelős helyettes államtitkár, a MAHOP Plusz programról tartott tájékoztatót, melyről részletesen külön cikkben is beszámolunk. Ahogy *dr. Goda Pál*, az Agrárközgazdasági Intézet (AKI) ügyvezető igazgatójának előadásáról is, amiben bemutatja az új adatgyűjtési rendszert, amely az ágazat jövőbeli szakpolitikai döntéseinek előkészítését segíti.

Timmel Ede, a MA HAL ügyvezető igazgatója beszámolt a szervezete 2024. évi munkájáról, valamint a „HalPéntek” kampány sikeréről. Mint elhangzott ez a kampány számos országos gasztronómiai rendezvényen szerepelt és a MA-HAL közvetlenül is támogatott több ilyen kezdeményezést, mint például az I. Váci Halfőző fesztivált, a III. Halászlé-főző Sulit, a Baja Város Halászlé-főző Bajnoka versenyt, vagy a saját szervezésű 48. Országos Halfőző Versenyt és gyerek horgászversenyt, ez utóbbi a Kaposvári Állattenyésztési Napok (KÁN) keretében zajlott. Timmel Ede egyebek mellett kiemelte az adatgyűjtések fontosságát. Például a MA-HAL a rendkívül súlyos aszályhelyzetre tekintettel, országos tógazdasági

vízhiányfelmérést készített a tagság körében, de a gázágyú használati szokásokról és a késő ősszel történt halászati adatgyűjtést is megemlítette. Amint azt kihangsúlyozta, a tagság aktív közreműködésére, az adatkérő lapok pontos kitöltésére azért van nagy szükség, mert a döntéshozók számára ezzel lehet alátámasztani a szervezet által képviselt ágazati problémákat.

A közgyűlésen napirendi pontként szerepelt a MA-HAL 2024-es külügyi munkájáról történő tájékoztató, melyet *Ifj. Lévai Ferenc* és *Halasi Kovács Béla* tartott. A konferenciáról és kiállításokról, valamint a nemzetközi szervezetekben végzett munkák beszámolója mellett szó volt az Európai Akvakultúra Termelők Szövetségének (FEAP) a kárókatona kártételeinek EU szintű kezelésének szükségességéről, valamint az erről szóló állásfoglalásról is.

A közgyűlésen a résztvevők elfogadták az alapszabály módosítását, valamint megválasztották a Jelölőbizottság tagjait, akik az elnökségi tisztségek 2025-ös választásait készítik elő.

A 2025. évre vonatkozóan már december elején is látható és meghatározott célok között szerepelt:

- MAHOP Plusz beruházási támogatások elindítása
- Szaklapok fenntartása, új honlap készítése
- 49. MA-HAL Országos Halfőző Verseny megszervezése
- Vízilátogatás-egészségügyi továbbképzés megszervezése
- A HalPéntek kampány folytatása
- A halegészségügyi szolgáltatás folytatása
- Elismert pontyfajták teljesítményvizsgálati rendszerének üzemeltetése
- Az utánpótlás nevelésben való közreműködés kialakítása.

A MAHOP Plusz lehetőségei

Szigeti Szabolcs, az Agrárminisztérium, közös agrárpolitika végrehajtásáért felelős helyettes államtitkára, a MAHOP Plusz Irányító hatóság vezetője, a MA-HAL közgyűlésén részletesen tájékoztatta résztvevőket a MAHOP Plusz programról és a halászati ágazatot érintő legfontosabb tudnivalókról. Az alábbiakban a prezentáció legfontosabb pontjait foglaljuk össze.

A MAHOP Plusz a 2021–2027 közötti időszakra szóló, Magyarországnak juttatott uniós források felhasználását szabályozó operatív program. Célja a mikro-, kis- és középvállalkozások támogatása, a haltermelés és halfeldolgozás versenyképességének, valamint fenntarthatóságának innováció és digitalizáció révén történő növelése, a környezetterhelés csökkentése mellett. Kiemelt szempont a klíma- és környezetbarát gazdálkodási módszerek támogatása, a körforgásos gazdálkodás elvén alapuló módszerek arányának növelése a termelési rendszereken belül, továbbá a vízi és vizes élőhelyek faji sokféleségének fenntartása, fejlesztése. A halászati ágazat számára a MAHOP Plusz jelentős forrásokat biztosít a fejlesztésekhez, a beruházásokhoz és a fenntarthatósághoz.

A MAHOP Plusz keretében a halászati ágazat számára a következő támogatási lehetőségek állnak rendelkezésre:

- Akvakultúra beruházások támogatása: A haltermelő gazdaságok fejlesztését, modernizálását célzó beruházások támogatása. A támogatás intenzitása várhatóan 50 százalék felett lesz.



- Halastavak természeti értékfenntartó szerepének támogatása: A halastavak ökológiai állapotának javítását, a biológiai sokféleség megőrzését célzó támogatás. A támogatás összege területalapú, és ötéves ciklusra szól.

- Fenntartható természetes vízi halgazdálkodás támogatása: A természetes vízi halászat fenntarthatóságát elősegítő intézkedések támogatása.

- Tudásalapú akvakultúra fejlesztése: Az akvakultúra területén megvalósuló innovációs projektek támogatása.

- Termelői szervezetek létrehozása: A halászati termelői szervezetek létrehozását és működését segítő támogatás.

- Halfeldolgozás támogatása: A halfeldolgozó üzemek fejlesztését célzó beruházások támogatása.

- A támogatások igénybevételéhez szükséges kiválasztási kritériumok kidolgozása folyamatban van.

- A halastavak természeti értékfenntartó szerepének támogatására vonatkozó pályázat már benyújtható.

- A beruházási típusú támogatások esetében az elszámolhatóság 2024. január 1-jétől kezdődött.

Szigeti Szabolcs hangsúlyozta, hogy az Agrárminisztérium elkötelezett a halászati ágazat támogatása mellett. A MAHOP Plusz program jelentős forrásokat biztosít a fejlesztésekhez, a beruházásokhoz és a fenntarthatósághoz. A halászati ágazat szereplőinek érdemes mielőbb tájékozódniuk a támogatási lehetőségekről, és élniük a program nyújtotta előnyökkel.

MAHOP PLUSZ ütemezés – 2025

Feladat	Dátum	Q1	Q2
1. Kiválasztási kritériumok 1.kör	Megküldése az Európai Bizottság és a Nemzeti Fejlesztési Központ részére	2024. december 3.	✓
2. Kiválasztási kritériumok 2. kör	Megküldése a MAHOP Plusz Monitoring Bizottsági tagok részére véleményezés céljából (15 munkanappal az EU és NFK részére történő küldést követően)	2024. december 20.	!
3. Kiválasztási kritériumok	MAHOP Plusz Monitoring Bizottsági tagok szavaznak a új felhívások kiválasztási kritériumairól	2025. január	!
4. Felhívások előkészítése	MAHOP Plusz-1.3.1-2025 A fenntartható természetesvízi halgazdálkodás támogatása	2024. december – március	!
	MAHOP Plusz-2.1.1-2025 Akvakultúra beruházás támogatása		
	MAHOP Plusz-2.2.1-2025 A tudásalapú akvakultúra fejlesztés támogatása		
	MAHOP Plusz-2.4.1-2025 Termelői szervezetek létrehozásának támogatása		
5. Felhívások társadalmasítása	MAHOP Plusz-2.5.1-2025 Halfeldolgozás	2025. február	!
	TÁRSADALMASÍTÁS – folyamatosan		
6. Felhívások megjelenése	MAHOP Plusz-2.1.1-2025 Akvakultúra beruházás támogatása (6,32 Mrd Ft)	2025. március	!
	MAHOP Plusz-2.5.1-2025 Halfeldolgozás (1,698 Mrd Ft)		
7. Felhívások megjelenése	MAHOP Plusz-1.3.1-2025 A fenntartható természetesvízi halgazdálkodás támogatása (2,369 Mrd Ft)	2025. április	!
	MAHOP Plusz-2.2.1-2025 A tudásalapú akvakultúra fejlesztés támogatása (1,343 Mrd Ft)		
8. Felhívások megjelenése	MAHOP Plusz-2.4.1-2025 Termelői szervezetek létrehozásának támogatása (0,118 Mrd Ft)	2025. május	!
9. MB ülés	MAHOP Plusz Monitoring Bizottsági ülés	2025. május	!

Az AKI adatgyűjtési tevékenysége a halászatban

ÚJ KIHÍVÁSOK ÉS LEHETŐSÉGEK

Az Agrárközgazdasági Intézet fontos szerepet játszik a mezőgazdasági adatok gyűjtésében és elemzésében, folyamatosan fejleszti adatgyűjtési módszereit, hogy a lehető legpontosabb és legrelevánsabb információkkal szolgálhassa a szakpolitikát és a szakmát. Az AKI célja, hogy az adatokból kinyerhető tudás segítségével támogassa a magyar mezőgazdaság, ezen belül a halászat fejlődését – mondta dr. Goda Pál, az AKI ügyvezető igazgatója a MA-HAL közgyűlésén tartott előadásában.

Az AKI küldetése, hogy adatokat gyűjtson, elemezzon és megosszon a mezőgazdaságról, beleértve a halászatot is. Az intézet célja, hogy a lehető legfrissebb és legpontosabb információkkal segítse a döntéshozókat, a gazdákat és a szakmai szervezeteket. Az AKI fontosnak tartja, hogy az adatokat felhasználóbarát módon tegye elérhetővé, és azokat a szakpolitika és a szakma számára egyaránt hasznosítható tudássá alakítsa.

AZ AKI TEVÉKENYSÉGE A HALÁSZATBAN

Az AKI számos adatot gyűjt a halászat területén, a többi között termeléssel kapcsolatosakat (pl. halfajok, mennyiség, érték), piaci árakat, önköltségeket, környezeti és társadalmi hatásokat. Az intézet az adatokat különböző forrásokból szerzi be, beleértve a kötelező adatszolgáltatásokat, a piaci felméréseket és az önkéntes adatszolgáltatásokat. *Goda Pál* fontosnak tartja az együttműködést a halászati ágazat szereplőivel, és kollégáival arra törek-

szik, hogy az adatgyűjtés a lehető legkevesbé terhelje a gazdákat.

INFORMÁCIÓS RENDSZEREK SEGÍTSÉGÉVEL

Az AKI számos információs rendszert használ a mezőgazdasági adatok gyűjtésére és elemzésére. A halászatot is érintően a legfontosabbak: az Agrárszakértői Információs Rendszer (ASI); a Piaci Árinformációs Rendszer (PAIR); a Mezőgazdasági Szakértői Rendszer (MESZR); és a Tesztüzemi Információs Rendszer (TIR).

Az AKI folyamatosan fejleszti információs rendszereit, hogy azok a lehető legjobban megfeleljenek a kor kihívásainak. *Goda Pál* hangsúlyozta cél, hogy az információs rendszerek segítségével a lehető leghatékonyabban támogassák a mezőgazdaság, ezen belül a halászat fejlődését. A jövőbeni tervek kapcsán elhangzott, hogy tovább folytatják adatgyűjtési tevékenységüket a halászat területén. Céljuk, hogy a lehető legteljesebb körű képet kapjanak a magyar halászatról, és az adatokból ki-

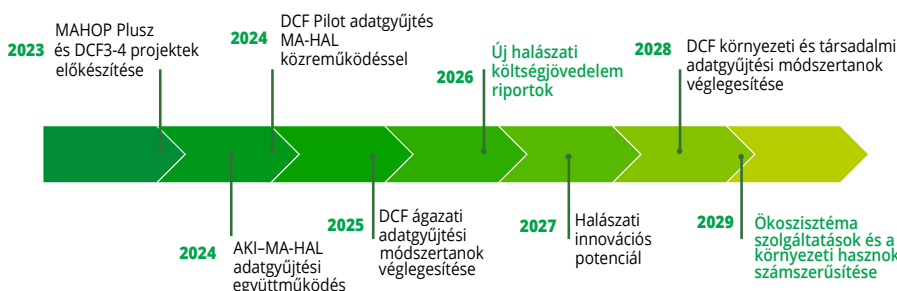


nyerhető tudás segítségével támogatás az ágazat fejlődését.

AKI - MA-HAL EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az Agrárközgazdasági Intézet és a MA-HAL a haltermelési ágazat önköltségszámítási módszertanának kidolgozásával kapcsolatos feladatokban, az intenzív és extenzív termelésben termelt halfajok önköltség-számításának módszertani kidolgozásában, az önköltségszámítás alapját képező természetes mutatók meghatározásában, valamint az ezekhez szükséges pénzügyi adatok meghatározásában működik majd együtt. Szintén közösen tervezik kialakítani a halak termelői árának és értékesített mennyiségének felmérését az értékesítés iránya szerint, a termelői árak gyűjtésére szolgáló adatlapokat, a kereskedők és termelők által vásárolt halak beszerzési árait, valamint a beszerzett mennyiséget tartalmazó kereskedelmi adatok kialakítását, és az adatszolgáltatók körének kiválasztási kritériumának kidolgozását.

Rövid- és középtávú célként határozták meg a reprezentatív halászati ágazati adatgyűjtést, a termékpálya szintű adatgyűjtés megszervezését, melyre ráépül az online benchmarking eszköz kialakítása. Az AKI rendszeres kiadványokat szeretne készíteni a szakpolitika és termelők részére és aktívan részt venne a szakmai rendezvények támogatásában.



A DCF3 és a DCF4 adatgyűjtési ütemterve

Borbély Gyula

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc Emléknapja, október 23-a alkalmából Nagy István agrárminiszter Pro Aquacultura Hungariae Díjat adományozott Borbély Gyulának, a halászati oktatás és kutatás terén végzett eredményes munkájának elismeréseképpen. A díjat Farkas Sándor miniszterhelyettestől vette át, a Jászkiséri Halas Kft. ügyvezetője, haltenyésztő, halászati gépek tervezője, halászati komplexum üzemeltetője. A rangos állami kitüntetés kapcsán összefoglaljuk szakmai életútját.

Borbély Gyula a hazai halászat kiemelkedő alakja, aki a hagyományos tógazdálkodástól a modern intenzív haltermelésen át a horgászturizmusig számos területen maradandót alkotott. A Jászkiséri Halas Kft. élén a folyamatos innováció és fejlesztés motorja.

A Hevesen született Borbély Gyula már egészen kicsi korában tudta, hogy halakkal szeretne foglalkozni. „Talán 3 éves lehettem, amikor elszöktem az idősebbekkel halászni”. A gimnázium után a lengyelországi Olsztyn-i egyetem halászati szakára jelentkezett, de nem vették fel. Így került Szarvasra, ahol öntözéses-meliorációs szakon végzett, de a gyakorlati képzés során a HAKI-ban (Halászati és Öntözési Kutatóintézet) töltött időszak megerősítette benne a halászat iránti szenvedélyét.

A diploma megszerzése után Jászkiséren helyezkedett el, ahol hamarosan a helyi termelőszövetkezet tógazdaságának vezetője lett. „Ez egy 180 hektáros, új gazdaság volt, nagyon jó termelési adottságokkal, de infrastrukturális szinten a nulláról kellett kezdeni” - emlékszik vissza a kezdetekre.

Egy váratlan lehetőségnek köszönhetően 3 évet tölthetett Brazíliában, a Pentacoste-i Kutatóintézetben. „Aki nem dolgozott trópuson, az nem élte át azt, hogy ott 3-4 év alatt egy emberöltőt meg lehet élni szakmailag” - mondja. A halszaporítás és -előnevelés területén szerzett ismeretek mellett a trópusi környezetben megtapasztalta a halak hihetetlen alkalmazkodóképességét és növekedési potenciálját.

1990-ben hazatérve a jászkiséri tógazdaság leromlott állapotban volt. Borbély Gyula ekkor döntött úgy, hogy bérbe veszi, majd megvásárolja a területet, és megalapítja a Silurus Bt.-t. A kezdeti nehézségek ellenére a cég folyamatosan fejlődött, és mára a Jászkiséri Halas Kft.-vé alakulva a hazai haltermelés egyik meghatározó szereplője.

Borbély Gyula mindig is nyitott volt az újításokra. Számos gépet tervezett és épített a takarmányozás, halválogatás és -kiemelés megkönnyítésére. „Van egy hobbim, hogy tévézés közben tudok fejben rajzolni”. Így született meg a többi között a tó-a-tóban rendszer, a recirkulációs rendszer, és a törpeharcsa-válogató gép is.

A tógazdaság mellett a horgászturizmus is fontos szerepet játszott a cég életében. A Jászkiséri Halas Kft. volt az első Magyarországon, amely a „fogd meg és vidd” elvet alkalmazta a horgászatban. A komplexum multifunkcionális gazdasággá fejlődött, ahol a horgászok minden igényt kielégítő szolgáltatásokat találtak.

Borbély Gyula a halfeldolgozásban és -értékesítésben látta a jövőt. „A tervek között szerepelt egy saját halfeldolgozó üzem létrehozása, ahol a halakat a modern kor igényeinek megfelelően, könnyen elkészíthető formában tudják a fogyasztóknak kínálni.”

2014-től megszűnt a horgászás és a vendéglátás. Ekkoriban már javában működött Jászkiséren az intenzív recirkulációs halnevelő telep, gyakorlatilag ide csoportosították át a munkaerőt. A telep mellé egy halfeldolgozó üzem is épült. Rita nevű lánya ebben az időszakban végezte el az egyetemet élelmiszermérnökként Debrecenben, majd 2018-ban a halászati szakmérnökképzést Gödöllőn. Nem sokkal ezután szembesült a család az édesapa komoly betegségével. Az Ő szaktudása nélkül nem tudták tovább folytatni ezt az üzletágat, ezért úgy döntöttek, hogy

értékesítik az intenzív halnevelő telepet és a hozzá tartozó halfeldolgozó üzemet.

Az ágazat számára az egyik legnagyobb kihívást a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás jelenti. Számos olyan körülményt kell figyelembe venni, ami eddig nem, vagy csak nagyon kis mértékben volt jellemző. Gondolhatunk itt egyebek között az aszályos évekre, vagy az újonnan megjelenő halbetegségekre. A „jászkiséri halas birtokot” Borbély Rita édesapja nyomdokaiba lépve viszi tovább, fő célja, hogy ezekre



a problémákra technológiai megoldást találjon. Mint fogalmazott a halhús minősége az, ami állandó kontrollt és figyelmet igényel, ez továbbra is fókuszban lesz. Mindezek mellett fontosnak tartja, hogy a jövő generációját is megismertesse a szakmával.

Borbély Gyula az egyik vele készült interjúban így fogalmazott: „Ez egy gyönyörű szakma, de csak akkor csinálják, ha úgy érzik, hogy mást elképzelni sem tudnak az életben, mert csak akkor lehet jól csinálni” - tanácsolja a fiataloknak. A halászatot nem munkának, hanem hivatásnak tekinti, és bízik benne, hogy a fiatal generációk is ugyanilyen szenvedéllyel folytatják majd a megkezdett munkát.

A Halászati Lapok szerkesztősége ezúton gratulál Borbély Gyulának a Pro Aquacultura Hungariae díjhoz.

Berlini Angling Summit 2024

Az EFTTA (European Fishing Tackle Trade Association) által szervezett 2024-es berlini konferencia a szabadidős horgászat iparágának egyik legjelentősebb eseménye volt idén, ahol a világ különböző részeiről érkezett szakemberek, gyártók, forgalmazók, és horgászati szervezetek képviselői gyűltek össze.

A rendezvény célja az iparág aktuális trendjeinek, kihívásainak és lehetőségeinek bemutatása, valamint a fenntarthatóság, innováció és piaci növekedés témaköreinek megvitatása volt. Főbb témakörök és előadások

1. Fenntarthatóság és környezetvédelem a szabadidős horgászatban

- Bemutatták a fenntartható horgászfelszerelések fejlesztésének legújabb trendjeit, beleértve a környezetbarát csomagolási megoldásokat és az újrahasznosítható anyagokat.

- Kiemelt figyelmet kapott a vizek ökológiai állapotának megőrzése, a halállomány fenntartható kezelése, valamint a természetvédelemmel kapcsolatos szabályozások harmonizációja az EU-n belül.

2. Technológiai innovációk és új termékek

- A konferencián számos új horgászszerszámot mutattak be, beleértve a fejlett digitális halradarokat, okos eszközöket és alkalmazásokat, amelyek javítják a horgászat élményét és hatékonyságát.

- Innovációk az édesvízi és tengeri horgászat területén, például speciális bot- és orsótechnológiák, valamint új műcsalik fejlesztése.

3. Piaci trendek és iparági helyzetkép

- Az iparági szakértők előadásai bemutatták a szabadidős horgászat globális és európai piacainak jelenlegi helyzetét, a növekedési lehetőségeket és a változó fogyasztói szokásokat.

- Az online kereskedelem növekvő szerepe, valamint az élményalapú horgászturizmus iránti igény emelkedése kiemelt figyelmet kapott.

4. Közösségi szerepvállalás és fiatal generáció bevonása

- Több előadás foglalkozott azzal, hogyan lehet népszerűsíteni a horgászatot a fiatalabb generációk körében, hangsúlyozva a horgászat közösség-építő és egészségmegőrző hatását.

- Kiemelt projektként mutatták be az európai iskolai programokat, amelyek a természet és a horgászat iránti érdeklődést erősítik.

KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉSEK ÉS WORKSHOPOK

A rendezvény során interaktív workshopok és kerekasztal-beszélgetések keretében vitatták meg a horgászipart érintő kulcskérdéseket, többek között:

- Az éghajlatváltozás hatása a halállományra és a horgászturizmusra.



- Az iparági szereplők közötti együttműködési lehetőségek a fenntartható fejlődés érdekében.

Kiállítás és networking lehetőségek

A konferenciával párhuzamosan megrendezett kiállításon a résztvevők megtekinthették a legújabb horgászfelszereléseket, technológiai újdonságokat és turisztikai ajánlatokat. A networking szekciók lehetőséget teremtettek új kapcsolatok kialakítására és üzleti együttműködések elindítására.

ÖSSZEZÉS

Az EFTTA 2024 berlini konferencia ismét bebizonyította, hogy a szabadidős horgászat nem csupán egy hobbi, hanem egy globálisan jelentős gazdasági és közösségi értéket képviselő iparág. Az esemény segítette az iparági szereplők közötti párbeszédet, és elősegítette a fenntartható jövő irányába történő fejlődést, miközben inspiráló példát mutatott a technológia, a természetvédelem és a közösségi szemlélet összekapcsolására.

Urbányi Béla



Fotó: ROSS HONEY



Hazai halfogyasztás számokban



A táplálkozás kulcsfontosságú szerepet játszik életünk során. A megfelelő étkezés elősegíti a tápanyagok bevitelét, az energiaszint fenntartását és a hosszú távú egészséget. Mára már mindenki számára ismert, hogy a halak gazdag források a fehérjének, omega-3 zsírsavnak, vitaminoknak és ásványi anyagoknak. Az étrendbe rendszeresen beépített halhús hozzájárulhat a szív- és érrendszer egészségéhez, a mentális jólléthez, valamint az immunrendszer megerősítéséhez. A rendszeres halfogyasztás jótékony hatással lehet a gyulladások csökkentésében, a koleszterinszint szabályozásában és a szellemi frissesség megőrzésében is. A halfogyasztás tehát nemcsak gasztronómiai élményeket nyújt, de egészségügyi szempontból is kiemelkedő szerepet játszik.

A hazai halfogyasztási szokásokban erős szezonális figyelhető meg, amely tradicionálisan a keresztény ünnepekhez kötődik. A karácsonyi halfogyasztás a vallási tanításokból és néphagyományokból ered, amelyet a mai napig őrzünk. Karácsony, de akár húsvét előtt is a keresztény hívek böjtöt tartanak, ezen időszakok alatt tartózkodnak a húsfogyasztástól, ami alól csak a hal a kivétel. Korábbi felmérések igazolják azt is, hogy a halfogyasztás általában valamilyen alkalomhoz kötődik, ami lehet például nyaralás, baráti összejövetel vagy egyéb családi esemény is. Hazánkban a megtermelt halak 50-

60 százalékát a karácsonyi időszakban értékesítik, majd pedig szenteste halvacsoraként kerül a lakosság asztalára. A ponty iránti kereslet az ünnepi időszak növeli meg, mert általában a ponty a karácsonyi menü alapanyaga, de egyre nagyobb népszerűségnek örvend az itthon termelt afrikai harcsából készült ételek fogyasztása is, ugyanis kevésbé halízűek és szinte szálkamentesek. Ezenfelül egyre kedveltebbek még a szürke harcsa, a süllő, a pisztáng vagy akár a busa és az amur halfajtákból készült ételek is.

A hazai halkereskedelem az ezredfordulót követően jelentős változáson

ment keresztül. A kiskereskedelmi forgalomban az áruházi láncok szerepe megerősödött, és bár egész évben elérhetővé teszik az édesvízi halakat, még mindig nem minden településen található olyan kiskereskedelmi áruház, ahol széles választékban és folyamatosan hozzá lehet jutni a halakhoz. A tudatos és egészséges táplálkozásra való áttérés egyik fontos eleme lehet a halhús fogyasztása. Azonban nem mehetünk el amellett, hogy ne említsük meg, hogy a hal mára „luxus” termékévé vált, köszönhetően a viszonylag magas árának, rövid eltarthatóságának és korlátozott elérhetőségének. A

családok általában nem fogyasztanak rendszeresen hetente haltermékeket, szemben a baromfiússal vagy a sertéshússal. A nem konyhakész hal feldolgozása nehezen illeszthető be a háztartások napi rutinjába, ugyanis a hal elkészítése kevésbé népszerű konyhai tevékenység. A karácsonyi időszakban viszont az emberek hajlamosabbak több időt szánni az ételek elkészítésére – így a halra is –, és több pénzt költeni a különlegesebb vagy drágább ételek alapanyagaira. Általában az idősebb generáció inkább az élő halat keresi, a fiatalok pedig az egyre magasabb feldolgozottsági szintű termékeket részesítik előnyben, akár a karácsonyi menühöz is.

A hazai halfogyasztás alapját a hazai termelésű és az importból származó hal és haltermékek mennyisége adja. Az összes hazai étkezési haltermelés 20 ezer tonna volt 2023-ban, 7 százalékkal kevesebb, mint az azt megelőző évben. Az importból származó haltermékek mennyisége jelentős, így a fogyasztáson belül is meghatározó, 75 százalékos részarányt képviseltek. Ez arra enged következtetni, hogy a hazai termelésű hal nem elégíti ki

a fogyasztói igényeket, ezért további import haltermékekre szorulunk, leginkább feldolgozott és konyhakész termékekből.

Azonban az is megállapítható, hogy az import 2023. évi részaránya a 2022.

évihez képest 3,5 százalékponttal esett vissza, ami a lakosság vásárlóerejének gyengülésével, és így az importból származó haltermékek iránti kereslet csökkenésével magyarázható.

Magyarországon az egy főre vetített átlagos halfogyasztás (amely a „fogyasztás rendelkezésére álló mennyiséget adja meg, és melyet a továbbiakban: elfogyasztott mennyiségként értelmezünk) 2023-ban 5,8 kilogramm volt, ami 84 dekagrammal elmarad a megelőző évitől. A halfogyasztás termékcsoportokra bontott arányaiban közel hasonló nagyságrendeket mutat 2022-ben és 2023-ban. Tartósított és konzerv termékek vannak a legnagyobb részarányban a fogyasztáson belül, 42 az előbbi és 39 százalékban az utóbbi évben. Részarányát tekintve ezt követik a fagyasztott haltermékek, amik 2022-ben 30, 2023-ban 29 százalékkal képviseltették magukat. Az élő, friss vagy hűtött termékek 2022-ben 28, 2023-ban 32 százalékát tették ki a halfogyasztásnak.

A halfogyasztást összehasonlítva más élelmiszer fogyasztásával megállapítható, hogy a hazai lakosság szinte ugyanannyi halat fogyasztott 2022-ben, mint amennyi rizs terméket. A KSH legutóbbi, 2022. évi élelmiszerfogyasztás adatai szerint a legfontosabb élelmiszerek közül a sertéshús mennyisége azonos szinten maradt a megelőző évi mennyiséggel, azonban a

Egy főre jutó halfogyasztás 2014–2023		
év	1 főre jutó halfogyasztás (kg/fő)	Változás, előző év %-ban
2023	5,8	87,3
2022	6,7	102,1
2021	6,5	102,4
2020	6,4	98,9
2019	6,5	97,5
2018	6,6	103,3
2017	6,4	106,1
2016	6,0	100,1
2015	6,0	106,1
2014	5,7	104,8

Forrás: AKI számolás

halhoz képest több, mint négyszeresét fogyasztottunk sertéshúsból, marhahúsból azonban fele annyi mennyiséget, mint halat.

Kedvező tény, hogy a húsfogyasztáson belül a halfogyasztás mértéke 2021-ben és 2022-ben „jelentősen” (+2% és +3%), nőtt ezzel szemben a marha és borjúhús (-8%), illetve a baromfiús fogyasztás (-6% és -1%) visszaesett a megelőző évek egy főre vetített mennyiséghez képest.

A haltermékek iránti keresletet olyan tényezők befolyásolják, mint a termék elérhetősége, a feldolgozottsági szintje, a jövedelmek vagy a vásárlók egyre tudatosabb hozzáállása, miszerint a halhús fogyasztással egészségügyi előnyökre tehetnek szert.

Külföldi és hazai szervezetek is előtérbe helyezik a halfogyasztás fontosságát. Az Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Világszervezet (FAO) például javasolja a helyi halfogyasztást ösztönzését a kifőzdék, halsütők létesítésével, a halételek arányának növelését például az iskolai és egészségügyi intézményekben. Továbbá, a hazai kormány és a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet évek óta kiemelt célként tekint a lakossági halfogyasztás ösztönzésére. Színvonalas programokkal, rendezvényekkel, halfőzőversenyekkel népszerűsítik a halfogyasztást. Az eredményesebb fogyasztás ösztönzéséhez azonban elengedhetetlen az oktatásban a tudatosság növelése, az árakhoz való hozzáférhetőség javítása, valamint a hazai termelésű és feldolgozott haltermékínalat bővítése, valamint a fogyasztók bizalmának javítása.

Bojtárné Lukácsik Mónika,
Kiss Gabriella
(AKI)

Néhány haltermék 2024. év 50. heti bruttó fogyasztói ára (Ft/kg)							
		Élő ponty	Friss				
			ponty-szelet	bőrös afrikai harcsa filé	busa törzs	busa szelet	lazac filé
Fogyasztói piacok, értékesítő helyek	Budapest Fővám téri csarnok	2500	3900	4200*	2700	2500	7500
	Budapest Lehel téri csarnok	2350	4200	4200	2100	2000	9400
	Kecskemét	2400	3990	3800*	-	2100	7990
	Pécs	2490	4090	4990*	2990	2990	-
	Székesfehérvár	-	3990**	4290 * **	1890	2150	9990
	Győr	-	3990	3590	1890	2150	7990
	Debrecen	2590	3999	4880*	2999	2999	7999
	Szolnok	2000	2940	-	1570	1570	-
	Békéscsaba	2390	4390	4950*	2050	2890	10500
	Gyula	2050	3800	3900*	2300	2400	-
	Nagykanizsa	2290	4850	5190*	1790	2390	9890
	Kaposvár	2300	3950	4500*	2300	2950	8900
	Keszthely	2290	4850	5190*	1790	2390	9890
	Balatonboglár	1985	2575	4022*	-	1383	6890
	Szeged	3290	4790	6590*	3690	3990	11890
Üzletek 2024. 12. 10.	budaörsi Auchan	1840**	4499	3999*	-	-	5999**
	budaörsi METRO	1699**	3399	4299*	1999	2499	6789

*nyüzött, **akciós ár

Forrás: AKI felmérés